

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Α΄ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
13/05/2022
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 2
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

A. Ξενοφώντος Ἑλληνικά, 2.3.§51-55.1

Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν [ὁ Κριτίας]· «Ἐγὼ, ὦ βουλή, νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἴου δεῖ, ὅς ἂν ὁρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπη. Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω. Καὶ γὰρ οἶδε οἱ ἐφεστηκότες οὐ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν, εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερώς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδένα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου, τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίου εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν. Ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείψω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν. Καὶ τοῦτον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν». Ἀκούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καὶ εἶπεν· «Ἐγὼ δ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἰκετεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα, μὴ ἐπὶ Κριτία εἶναι ἐξαλείφειν μήτε ἐμὲ μήτε ὑμῶν ὃν ἂν βούληται, ἀλλ' ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ, κατὰ τοῦτον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι». Καὶ τοῦτο μὲν, ἔφη, μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἄγνωῶ, ὅτι οὐδὲν μοι ἀρκέσει ὃδε ὁ βωμός, ἀλλὰ βούλομαι καὶ τοῦτο ἐπιδειξάω, ὅτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοὺς ἀσεβέστατοι. Ὑμῶν μέντοι, ἔφη, ὦ ἄνδρες καλοὶ κάγαθοί, θαυμάζω, εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γινώσκοντες ὅτι οὐδὲν τὸ ἐμὸν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου». Ἐκ δὲ τούτου ἐκέλευσε μὲν ὁ τῶν τριάκοντα κῆρυξ τοὺς ἔνδεκα ἐπὶ τὸν Θηραμένην· ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἡγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θραυστάτου τε καὶ ἀναιδεστάτου, εἶπε μὲν ὁ Κριτίας· «Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον. Ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες οἱ ἔνδεκα οὐ δεῖ τὰ ἐκ τούτων πράττετε».

B. Ξενοφώντος Ἑλληνικά, 2.3.§15-16

Τον πρῶτο καιρὸ ο Κριτίας κι ο Θηραμένης ἦταν ομοϊδεάτες καὶ φίλοι. Ο Κριτίας ὁμως -που ἀνάμεσα στ' ἄλλα εἶχε ἐξοριστὴ κιόλας ἀπὸ τους δημοκρατικούς- εἶχε διάθεση νὰ σκοτώσῃ πολὺν κόσμον, ἐνῶ ο Θηραμένης ἐναντιωνόταν, λέγοντας ὅτι δὲν ἦταν λογικὸ νὰ θανατώνουν ἀνθρώπους γιὰ μόνον τὸ λόγο ὅτι τους τιμοῦσε ο λαός, ἔστω κι ἀν δὲν πείραζαν σὲ τίποτα τὴν καλὴ τάξη. «Στὸ κάτω-κάτω», τούλεγε, «κ' ἐγὼ κ' ἐσύ ἔχουμε πει καὶ κάνει πολλὰ γιὰ ν' ἀποχτήσουμε δημοτικότητα». Ο ἄλλος πάλι ἀποκρινόταν (γιατί φερόταν ἀκόμα φιλικὰ στὸ Θηραμένην) ὅτι ὅποιος θέλει νὰ κυριαρχῆ εἶν' υποχρεωμένος νὰ βγάξῃ ἀπὸ τὴ μέση ἐκεῖνους που θὰ μπορούσαν νὰ του σταθοῦν ἐμπόδιο: «Κι ἀν φαντάζεσαι ὅτι ἐπειδὴ εἴμαστε τριάντα κι ὄχι ἕνας ἡ ἐξουσία μας δε χρειάζεται τόσο φροντίδα ὅσο καὶ μιὰ προσωπικὴ τυραννία εἶσαι ἀνόητος».

[Μετάφραση: Ρόδης Ρούφος]

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε την απόδοση στα νέα ελληνικά του παρακάτω αποσπάσματος από το **Κείμενο Α**: «*Ακούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης... ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου*».

Μονάδες 30

2. «*Υμῶν μέντοι, ἔφη, ὧ ἄνδρες καλοὶ κάγαθοί, θαυμάζω, εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γινώσκοντες ὅτι οὐδὲν τὸ ἐμὸν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τὸ ὑμῶν ἐκάστου*». α) Σε ποιους αναφέρονται οι τονισμένες αντωνυμίες; β) Ποιο επιχείρημα επιστρατεύει ο Θηραμένης σε αυτό το χωρίο;

Μονάδες 10

3. «*ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν*», «*τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχίλοις ὄντων*», «*τούς ἔνδεκα*». Να γράψετε με συντομία τι γνωρίζετε για τους παραπάνω όρους.

Μονάδες 10

4. α) **ἀδικώτατοι, ἀσεβέστατοι, θρασυάτου, ἀναιδεστάτου, καλοί**: Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τον κατάλληλο τύπο των επιθέτων στον ίδιο αριθμό, γένος και πτώση. (μονάδες 5)

Θετικός Βαθμός	Συγκριτικός Βαθμός	Υπερθετικός Βαθμός

4. β) Να γράψετε του ζητούμενους τύπους. (μονάδες 5)

νομίζω: γ' πληθυντικό Οριστικής Μέλλοντα Ενεργητικής Φωνής

ἔγραψαν: β' ενικό Προστακτικής Παθητικού Αορίστου β'

ἀγνοῶ: β' πληθυντικό Ευκτικής Ενεστώτα Ενεργητικής Φωνής

θαυμάζω: α' πληθυντικό Οριστικής Παρακειμένου Μέσης Φωνής

ἀπαγαγόντες: γ' ενικό Υποτακτικής στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκεται

Μονάδες 10

5. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) της λέξης του κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- ἐστίαν: Όταν δεν μαγειρεύει στο σπίτι της, τρώει σε

- εξαλείφειν: Ο γιατρός του έδωσε μια για τη φαγούρα.
- κρίσιν: Μην είσαι ! Γίνονται τέτοιες ερωτήσεις;
- ἀρκέσει: Κατά τη του ταξιδιού είχα πολύ άγχος.
- δεῖ: Αρκετοί ανησυχούν για τη γλωσσική της εποχής μας.

Μονάδες 10

6. α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις **τονισμένες** λέξεις του **Κειμένου Α**.

(μονάδες 5)

6. β) «*ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἡγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θρασυτάτου τε καὶ ἀναιδεστάτου, εἶπε μὲν ὁ Κριτίας· «Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον. Ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες οἱ ἔνδεκα οὗ δεῖ τὰ ἐκ τούτων πράττετε»*. Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε πέντε (5) επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να προσδιορίσετε την επιρρηματική σχέση που δηλώνουν. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

7. Να χαρακτηρίσετε τον Κριτία από τις ενέργειες και τα λεγόμενά του έτσι όπως παρουσιάζονται στα **Κείμενα Α και Β**.

Μονάδες 10

8. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημά της.

A	B
1. Η εξιστόρηση των γεγονότων του Πελοποννησιακού πολέμου από τον Θουκυδίδη	α. διακόπτεται στο 404 π. Χ. β. διακόπτεται στο 411 π. Χ.
2. Ο Ξενοφώντας	α. συνέγραψε πολλά έργα με μεγάλη ποικιλία θεμάτων. β. συνέγραψε μόνο την ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου.
3. Το έργο του Θουκυδίδη	α. διακρίνεται για την απλότητα του ύφους και την ποικιλία των θεμάτων. β. διακρίνεται για το υψηλό λογοτεχνικό

	ύφος.
4. Ο Ξενοφώντας	α. έζησε τις περιπέτειες της Αθήνας στα ταραγμένα χρόνια του Πελοποννησιακού πολέμου. β. έζησε την παιδική και νεανική του ηλικία κατά τα λαμπρότερα χρόνια της αθηναϊκής δύναμης.
5. Ο Θουκυδίδης	α. πίστευε πως οι θεοί δεν αφήνουν ατιμώρητη την ασέβεια και τις ανόσιες πράξεις. β. πίστευε πως η λογική αποτελεί τη μόνη σταθερή αξία, στην οποία μπορεί να στηριχθεί ο άνθρωπος.

Μονάδες 10

*Οι παρατηρήσεις 5 και 8 έχουν αντληθεί από την Τράπεζα Θεμάτων.

** Τα θέματα επιμελήθηκαν οι φιλόλογοι Παπαδοπούλου Αντιγόνη και Καραβά Δήμητρα.